

نگرشی به حیات پربرت امام جواد(ع)

امام جواد (ع) به رغم فشارها و تنگناهای بسیاری که با آن روبرو بودند اقدام به ایجاد شبکه ارتباطی وکالت نموده و در سراسر قلمرو حکومت عباسی کارگزاری را اعزام کردند تا با فعالیت گسترده خود بتوانند از تجزیه نیروهای شیعی جلوگیری کنند.

خبرگزاری مهر- امام جواد (ع) به رغم فشارها و تنگناهای بسیاری که با آن روبرو بودند اقدام به ایجاد شبکه ارتباطی وکالت نموده و در سراسر قلمرو حکومت عباسی کارگزاری را اعزام کردند تا با فعالیت گسترده خود بتوانند از تجزیه نیروهای شیعی جلوگیری کنند. امام جواد (ع) نهمین امام شیعیان در رمضان سال 195 هجر مدینه دیده به جهان گشود. نام ایشان محمد؛ کنیه، ابوجعفر والقاب تقی، جواد، ابوجعفر، مرتضی، قانع وعالم می‌باشد.

روایت است که هنگام تولد حضرت جواد (ع) امام رضا (ع) به اصحاب خویش فرمودند: کسی برای من به دنیا آمد که هم چون موسی گشاینده دریاهاست و هم چون عیسی بن مریم مادری طاهر و مطهر دارد.

پیشوای نهم در مجموع دوران امامت خود با دو خلیفه عباسی یعنی مامون و معتصم معاصر بودند و مامون شیوه سیاسی که در مورد امام رضا (ع) به کار برده بود در خصوص امام جواد (ع) نیز به کار گرفت و ایشان را از مدینه به بغداد منتقل کردند تا او را در پایتخت زیر نظر قرار دهند.

از آنجا که حضرت جواد (ع) نخستین امامی بود که در کودکی به منصب امامت رسید، پذیرش این موضوع نه تنها برای بسیاری از افراد عادی شیعه امری غیر قابل باور بود، بلکه برای برخی از بزرگان و علمای شیعه نیز جای بحث و گفت و گو داشت. به همین جهت پس از شهادت امام رضا (ع) و آغاز امامت حضرت جواد (ع) شیعیان سعی می کردند تا به تشکیل اجتماعاتی با آن حضرت پرداخته و برای حصول واطمینان از علم آن بزرگوار پرسش‌هایی را مطرح کنند.

به همین جهت در دوران امام جواد (ع) نیز بازار بحث و مناظره بسیار پررونق بود. علاوه بر کمی سن حضرت وجود گروه معتزله و افزایش قدرت آنان نیز لزوم برپایی مناظرت را دوجندان می‌کرد. معتزله که بر خط فکری اعتزال در اعتماد بر عقل محدود و خطاپذیری بشری افراط می‌نمود، دستورها و مطالب دینی را به محک عقل خود سنجیده و آنچه را عقل تایید می‌کرد می پذیرفتند و بقیه را انکار می کردند. به همین علت نمی‌توانستند کم سن بودن امام (ع) را با به امامت رسیدن ایشان تطبیق دهند. اما طی مناظراتی که امام جواد (ع) با این گروه انجام دادند توانستند با پاسخ های قاطع و روشنگر خود شک و تردید معتزله را از بین ببرند.

همین شیوه پاسخگویی به مسائل توسط امام جواد (ع) و حل مشکلات بزرگ علمی و فقهی توسط حضرت تحسین و اعجاب دانشمندان و پژوهشگران اسلامی اعم از شیعه و سنی را برانگیخته و آنان را به تعظیم در برابر عظمت علمی امام (ع) واداشته است.

اما از آنجا که امام جواد (ع) نیمی از زندگانی خویش را در عصر مامون سپری کردند، مامون به منظور عوام فریبی، لطمه زدن به قداست امام (ع) علاقه‌مند نشان دادن خود نسبت به علویان وزیر نظر قرار دادن دقیق امام (ع) به ازدواج ایشان با دختر خود (ام الفضل) مبادرت کرد.

امام جواد (ع) که به خوبی با مقاصد واقعی مامون آشنا بودند و می‌دانستند که او مسبب واقعی قتل پدرشان امام رضا (ع) می‌باشد اما بنا بر دلایلی این ازدواج را پذیرفتند به نظر می‌رسد دلیل اصلی موافقت حضرت جواد (ع) با این امر فشارهای زیادی بود که از طرف مامون بر امام (ع) وارد شد.

باید گفت: امام جواد (ع) به رغم فشارها و تنگناهای بسیاری که با آن روبرو بودند اقدام به ایجاد شبکه ارتباطی وکالت نموده و در سراسر قلمرو حکومت عباسی کارگزاری را اعزام کردند تا با فعالیت گسترده خود بتوانند از تجزیه نیروهای شیعی جلوگیری کنند. این کارگزاران در بسیاری از استانها از جمله اهواز، همدان، سیستان، بست، ری، بصره و... حضور داشتند.

علاوه بر ایجاد شبکه گسترده وکالت امام جواد(ع) همانند امام صادق (ع) و امام باقر (ع) اقدام به تربیت شاگردانی کردند که بتوانند در مواقع ضروری به نیاز های جهان تشیع پاسخ دهند. اگرچه تعداد شاگردان حضرت به دلیل فشارهای سیاسی و کنترل شدید نسبت به امامان پیشین اندک می‌باشد اما در بین آنان چهره‌های درخشانی هم چون علی بن مهزیار، زکریا بن آدم، احمد بن خالد و حسن بن سعید اهوازی را می‌توان مشاهده کرد.

اما در خصوص نحوه به شهادت رسیدن امام (ع) باید گفت: پس از درگذشت مامون در سال 218 هجری برادرش معتصم جای او را گرفت. معتصم در سال 220 ه امام را از مدینه به بغداد آورد تا از نزدیک مراقب او باشد. در مجلسی که در زمان معتصم برای تعیین محل قطع دست دزد تشکیل شده بود، امام جواد (ع) را نیز شرکت دادند هنگامی که امام (ع) استدلال خود را مطرح کردند همگان و از جمله معتصم استدلال ایشان را پذیرفتند وقاضی بغداد وبقیه شرکت کنندگان از استدلال های خود شرمگین گشته ودلائل امام رابی عیب ونقص یافتند.

قاضی بغداد (ابن ابی دواد) به دلیل حسد وکینه ای که بر سر این موضوع نسبت به امام جواد (ع)داشت نزد معتصم رفته واین طور گفت: ای معتصم وقتی شما مجلسی از فقها وعلما تشکیل می دهید تا امر مهمی از امور دینی مطرح شود ودر آن وزراء، امراء، صاحب منصبان کشوری ولشکری حضور دارند قطعا مذاکرات این مجلس در خارج مطرح می شود اگر در چنین مجلسی شما رای فقها را رد کنید وگفته محمد بن علی علیه السلام را قبول نمایید کم کم توجه مردم نسبت به او بیشتر شده وخلافت را از تو گرفته وبه او تحویل می دهند.

معتصم بسیار تحت تاثیر سخنان ابی دواد قرار گرفته وچند روز بعد دستور به شهادت رساندن حضرت را می دهد. بنا بر قول مشهور همسر امام (ع) (دختر مامون) به تحریک معتصم آن بزرگوار را مسموم کرد معتصم زهری برای ام الفضل فرستاد که داخل خوراک حضرت کند ام الفضل به این کا مبادرت کرده و امام جواد (ع) را به شهادت می‌رساند.

سخنانی حکمت آمیز از امام جواد (ع)

سه چیز است که انسان را به رضوان خداوند تبارک وتعالی می‌رساند. استغفار زیاد، خوشرویی با مردم وزیاد صدقه دادن. بدانید که زینت فقر پاکدامنی است وزینت بی نیازی شکر است زینت بلا صبر است زینت کلام فصاحت است وزینت کار خیر ترک منت و زینت نماز خشوع می‌باشد.